

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. I. Forma ordinaria Extremæ Unctionis est deprecativa. Prolata
indicativè, quidni valeat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

Confessio peccati venialis est materia libera, id est, potest omitti, si tamen adhibeatur, tam efficax est in suo genere, quam Confessio mortalium. In aliis Sacramentis disparitas est; quod forma non habeat perfectum & completum sensum, nisi cum applicatione perfectæ & completæ materiæ; hic verò plures quodammodo

materiæ & formæ applicantur, uti in Eucharistia & Ordine.

Et hæc tenus quidem de prima parte hujus Sacramenti, nimirum de materia remota & proxima. Sequitur pars altera & principalior, scilicet Forma, quam explico Sectione sequenti; uti etiam Effectum.

SECTIO SECVNDA

De Forma & Effectu Extremae Unctionis.

1.
Forma hujus
Sacramenti ex
Concil.
Flor. & Tri-
dent.

Allubescit hanc Sectionem incipere à verbis Concil. Florent. in Decreto Eugenii: *Forma huius Sacramenti (Extremae Unctionis) est hæc: Per istam unctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum &c. deliquisti. Et similiter in aliis membris. Itemque Concil. Trident. sess. 14. de hoc Sacrament. cap. 1. in fine: Formam deinde esse illa verba: Per istam unctionem &c.*

Item ex
Rit. Rom.

Ex quibus utique Concilii Rit. Rom. Tit. de Sacram. Extre. Unct. sic statuit: *Huius Sacramenti forma, quæ sancta Romana Ecclesia utitur, sollemnis illa precatio est, quam Sacerdos ad singulas unctiones adhibet, cum ait: Per istam sanctam unctionem & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum, sive per auditum &c. deliquisti. Itaque quod valeat & liceat hæc forma, nefas sit dubitare. Atque hinc erit*

CONCLUSIO I.

Forma ordinaria Extremae Unctionis est deprecativa. Prolata indicativè, quidni valeat?

2.
Probat
Concil.

Prima pars patet ex forma Ecclesiæ latine jam assignata. Item ex forma Græcorum sequentis tenoris: *Pater sancte animarum & corporum Medice, qui Filium tuum Unigenitum Dominum nostrum Iesum Christum omnem morbum curantem & ex morte nos liberantem misisti, sana quoque servum tuum N. à detinente illum corporis infirmitate, & vivifica illum per Christi tui gratiam.*

Quare potius
forma
hujus Sa-
cramenti sit
explicitè
deprecato-
ria, quam

Cur autem potius forma hujus Sacramenti sit explicitè deprecatoria, quam formæ aliorum Sacramentorum, ratio à priori, est voluntas instituentis, quæ colligitur ex Iacobo Apostolo Epistol. suæ cap. 5. v. 14. & 15. *Oremus*

super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum. Congruentius quoque suscipiens sit quasi extremè indigens, à propriis viribus destitutus; qui jam incipit exire à foro Ecclesiæ, & ideo orationibus Sacerdotum adjuvatur, & Domino commendatur.

Et propterea etiam (inquit Hesselius in hoc Catechismo lib. 5. cap. 64.) plures sunt unctiones, & eadem preces sæpius repetuntur, cum nihil melius sit, quam multis orationibus, Deo, misericordià indigentem infirmum, propriis jam viribus destitutum, & de foro Ecclesiæ exeuntem, commendare. Quare jam ab antiquo moris est, ut dum quis inungitur, omnium Sanctorum intercessio, Litaniarum recitatio imploretur. Hinc & amici & vicini ægrotantis adhibentur, ut plurimum compuncti in unum oratio sit efficacior. Solet etiam ægrotus inunctus aut inungendus populi precibus pro suggestu commendari: quin & Laurentius (nescio si alibi) per campanæ pulsam indicatur populo, quando quis, maxime celebris, Sacramentum Unctionis accepit. Hæc illo.

Aliam rationem congruentiæ assignat Doctor Angelicus in Suppl. q. 29. a. 8. in corpore: *Quia hoc Sacramentum non habet aliquam effectum, qui semper ex oratione ministri consequatur, omnibus, quæ sunt de essentia Sacramenti etiam præperactis, sicut character in Baptismo & Confirmatione, & Transsubstantiatio in Eucharistia, & remissio peccati in Pœnitentiâ existente Contritione, quæ est de essentia Sacramenti Pœnitentiæ, non autem de essentia huius Sacramenti. Sed de hac contritione versia infra latius.*

Impræsentiarum subscribo verba Scoti, quibus explicat formam hujus Sacramenti: *Quæ sequuntur: Verba debita & simul cum intentione debita profertente, pertinent ad formam huius Sacramenti, & similitatem eius cum materia & intentione ministri. Similiter & intentio expressa sive facta supra in materia de Baptismo. Forma autem hæc duplex ad 7. unctiones principales est. Per istam unctionem*

Etiam unctionem & suam piissimam misericordiam, parcat tibi Dominus quidquid narum, lingua, tactus vel cuiusmodi, vitio deliquisti. Ita Doct. Subt. 4. dist. 23. q. unica n. 6.

Objicis: S. Iacobus non requirit nisi orationem; hæc autem esse potest sine præfatis aut similibus verbis. Respondeo; Ecclesiam, cuius est (teste Trident. sess. 4. in Decreto de editione & usu sacrorum librorum) iudicare de vero sensu & interpretatione Scripturarum sanctarum, per orationem apud S. Iacob. intellexisse orationem vocalem seu verbalem propriè dictam, ut patet ex Florent. & Trident. ac universali praxi tam Latinorum, quam Græcorum.

Nec obstat; quod oratio mentalis sit perfectior, quia, ut bene advertit Doctor Seraphicus D. Bonavent. 4. dist. 23. a. 1. q. 4. n. 30. In Sacramentis, quæ sunt signa exteriora, non tantum consideratur, quod est interius, sed etiam signum exterius, ratione cuius habet rationem Sacramenti.

Et siquidem Ecclesia semper, & ubique fuisse usa verbis deprecatoriis, non esset qui dubitaret de eorum necessitate non solum præcepti, quæ ab omnibus agnoscitur hoc tempore; sed etiam Sacramenti, quæ ab aliquibus negatur, eò quod in aliquibus Ecclesiis aliquando usi fuerint Sacerdotes verbis indicativis: nam Rituale Venetum per Leonem X. approbatum, ut communiter refertur, hanc formam præscribit: *Vngo te oleo sancto, ut hæc unctione protectus, fortiter stare valeas adversus aëreas catervas, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti Amen.*

In Ecclesia Ambrosiana similem habent formam, ut refert Doctor Seraphicus supra n. 23. dicens: *In Ecclesia Gregoriana est hæc forma: Per istam sanctam unctionem & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid oculorum vitio deliquisti. In Ambrosiana est hæc: Vngo te oleo sanctificato in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ut more militis uncti, præparatus ad certamen, aëreas potes superare potestates, vel similitis huic. Porro usum hujus formæ fuisse Mediolani, testantur præterea Richardus, Paludanus & Gabriel. Non est autem verisimile Ecclesiam illam non habuisse validum usum hujus Sacramenti.*

Præterea; antiquus Codex Halitgarii, ut refert Serrarius, hanc formam habet: *Vngo te oleo sanctificato, ut more militum, & præparatus ad luttamen, aëreas potes superare catervas &c.*

Nihilominus, inquit Atriaga disp. 53. n. 24. certa sententia est, formam debere esse deprecativam; quia id videtur sanctus Iacobus insinuare per verbum: *Oratio fidei, & orant super eum.*

Hinc ad objectionem, ex ea consuetudine Veneta & Mediolanensis desumptam, respondet præfatus Auctor n. 25. Primò; unam vel alteram Ecclesiam privatam, errare posse in suis ritibus, indeque nihil inferri contra veritatem

Catholicam. Secundò; non constare, utrum tunc fuere additæ aliæ preces, quæ propriè fuerint formæ ejus Sacramenti. Hæc ille.

Sed prima responsio non placet: non enim debemus Ecclesiis privatis tribuere errorem aliquem in ritibus, seu formis essentialibus Sacramentorum, sine urgentissima ratione; maxime cum Ecclesia Mediolanensis sanctissimum habuerit Præfulem Sanctum Ambrosium, quem ignorasse formam essentialem hujus Sacramenti, non est verisimile.

Secunda responsio est desumpta ex D. Thoma in Suppl. q. 29. a. 8. *Ad tertium dicendum, quòd verba illa indicativi modis, quæ secundum morem quorundam præmittuntur orationi, non sunt forma huius Sacramenti; sed sunt dispositio ad formam, in quantum intentio ministris determinatur ad actum illum per illa verba.*

Similis videtur responsio D. Bonavent. supra n. 24. *Dicendum, inquit, quòd aliqui voluerunt dicere, quòd istud Sacramentum non habebat formam verbi essentiali, sed quæ solum erat de bene esse; & ideo non fuit expressa, nec in Ecclesia invenitur unica, sed diversa. Sed tamen istud non est securum dicere, nec secundum textum Scripturæ, cum in istius Sacramenti institutione maximam vim videatur Jac. in oratione constituere, & sibi totam efficaciam attribuire, cum dicit: Oratio fidei salvabit. Non dicit, Unctio.*

Oratio autem fidei dicitur, non ipsius inungentis sed ipsius Ecclesia, in cuius fide administrantur Sacramenta. Sicut ergo in aliis Sacramentis non sufficit corde credere, nisi fiat professio in verbo exteriori, sic intelligendum est hoc, quòd non sufficit oratio mentalis sine vocali, & ideo forma verbi est de integritate Sacramenti; forma, inquam, verbi secundum quòd est expressiva orationis fidei, & hoc propter talem institutionem istius Sacramenti.

Vnde nota; quòd est forma verbi, quæ exprimit actum & intentionem, & talis est per modum indicativum, & non est de Sacramenti necessitate, sed congruitate; & hæc in aliquibus Ecclesiis habetur, sed non in Romana, quæ maxime vitat ea, quæ possunt esse occasio deviandi. Et est forma, quæ exprimit orationem, & quoniam oratio est per modum deprecativum, talis forma est deprecativa, & hæc est de necessitate Sacramenti huius, & habetur in omnibus Ecclesiis, quoniam hæc tangitur in institutione huius Sacramenti: & quoniam non exprimit verbum determinatum, sed solum oratio fidei; ideo non oportet, quòd sit uniformitas in verbo orationis, sed solum quòd sit in sensu. Hucusque Doctor Seraphicus.

Igitur, secundum ipsum, præter formam indicativam erat in Ecclesia Ambrosiana alia forma deprecativa, necessaria necessitate Sacramenti. Et ideo fortè in Concil. Flor. & Trid. non fuerunt correctæ formæ illæ indicative, quia solum erant ceremoniales. Atque hæc ratione communis sententia, quæ negat formam indicativè prolatam valere, faciliè defendi potest.

7. Prima responsio rejicitur.

8. Secunda responsio est D. Thomæ.

Et D. Bonavent.

101.

9. Ratio, quæ defenditur communis sententia, quæ requirit ad essentialitatem formam deprecativam.

4. Objectio solvitur.

Occurrit Replicæ.

5. An forma deprecatoria sit necessaria necessitate Sacramenti.

Rit. Venet.

Doct. Seraph.

Richardus, Paludanus, Gabriel, Serrarius.

6. Atriaga excellentiam sententiam affirmativam esse certam.

Duplex responsio ad contrariam consuetudinem aliquarum Ecclesiarum.

Interim non desunt, qui sustineant, eam valere; tum, propter formam Veneram, & Ambrosianam jam allegatam; tum, quia sicut Ecclesia ex his verbis: *Baptizantes eos*, colligit hanc formam: *Ego te baptizo* &c. ita etiam ex illis: *Vngentes eum*, posset colligi hæc forma: *Ego te ungo* &c. Denique, quia sacramentalis forma, etiam per modum indicativum profertur, solet à SS. Patribus vocari oratio; quo pacto Leo Papa, & Alii multi, Absolutionem sacramentalem vocant orationem Sacerdotis: ergo quàmvis in hoc Sacramento profertur forma per modum indicativi, quidni equidem sufficiens foret ad salvandum istud Iacobi: *Orem super eum*?

Molti nihilominus sustinent valere formam indicativam, propter diversas rationes.

D. Bonac.

Et verò, ut Alios taceam, D. Bonavent. sup. n. 26. comparat formam hujus Sacramenti formæ Pœnitentiæ dicens: *Quoniam hic fit remissio peccati interveniente ministerio Sacerdotis, & quoniam in remissione culpe, Sacerdos non se habet nisi per modum deprecantis; unde & in absolutione sua utitur oratione deprecativa, hinc est, quòd optimè institutum fuit, unctiōnem non fieri sine oratione, cuius expressio est forma Sacramenti.* Si ergo hæc forma: *Ego te absolvo*, est oratio deprecativa, sufficiens ad remissionem peccati, quidni & illa: *Ego te ungo* &c.?

10. Resp. ad rationem communis sententiæ.

Hinc ad argumentum seu rationem communis sententiæ; putà: Duæ formæ non possunt esse pro uno Sacramento, nisi sint æquivalentes, saltem in sensu; si ergo forma deprecativa sufficiens est, indicativa sola non sufficit, quia non habet æquivalentem sensum. Ad hoc, inquam, argumentum responderi potest; est hæc formæ grammaticaliter non æquivalentes, equidem æquivalere sacramentaliter; nam utraq; exprimit efficaciam Sacramenti, materiam ejus, & effectum: cur ergo utraq; non valeat?

Sanè Disp. 2. Conclus. 1. latius probavimus, formam deprecativam Baptismi probabiliter valere, estò forma ordinaria Ecclesiæ Romanæ sit indicativa. Cur ergo non possit in hoc Sacramento valere forma indicativa, estò forma ordinaria Ecclesiæ Romanæ sit deprecativa? Non video disparitatem quantum ad æquivalentiam. Si enim in Baptismo æquivalent illæ formæ quoad sensum, saltem sacramentalem, nulla est ratio, quare etiam in hoc Sacramento non possint æquivalere.

11. Resp. ad congruentiam supra allegatam pro communi sententiæ.

Nec obstat congruentia supra adducta; quippe hoc Sacramentum (uti & alia omnia) operatur gratiam sanctificantem in virtute meritum Christi, & non Ecclesiæ aut Sacerdotum; orationes etiam Ecclesiæ seu Sacerdotum satis applicantur in benedictione materiæ Sacramenti, & in formulis precum, quæ ante & post Sacramentum adjuvantur, item in commendationibus animæ.

Quàmvis ergo forma deprecativa sit optima, indubitati utique valoris, & maxime congrua, immo necessaria, necessitate saltem præ-

cepti, seclusâ contrariâ consuetudine; non debemus tamen propterea alii Ecclesiis præiudicare; donec certior aliqua declaratio de hac re prodeat, cum ex approbatione Leonis X. suppetat argumentum, ut vidimus, pro valore formæ indicativæ; præsertim cum soleat materia applicari, quando profertur verba essentialia; jam autem quando profertur verba indicativi modi, ungitur infirmus; ergo hæc sunt verba essentialia, & non alie orationes, quæ fortè, ut vult D. Thom. supra, adjuvantur, peractâ jam unctiōne.

Propter hæc multis Theologis visum est, non esse de essentia hujus formæ, ut per modum deprecationis profertur. Ita sentit Alberus in 4. dist. 23. a. 4. Richardus a. 1. q. 4. ad 2. Petrus lud. q. 1. a. 2. & Durandus q. 3. Hanc sententiam probabiliter putat Tannerus disp. 7. q. 1. in eamque inclinât Becanus de Sacram. c. 27. & Hiquæus in suo Comment. 4. dist. 23. n. 40. & seqq. Suarius disp. 40. sect. 3. n. 7. & Filiucius to. 1. tract. 3. c. 4. n. 80. oppositum tantum appellat probabilior.

Certum est, quòd mortaliter peccaret, qui in Ecclesia Romana uteretur formâ indicativâ, nisi excusaretur contrariâ consuetudine; quæ est variatio notabilis ritus, cum periculo aliquo invaliditatis Sacramenti.

Prout etiam graviter peccaret, qui uteretur hæc formâ: *Vngo te, ut Deus tibi indulgeat quod deliquisti* &c. Ubi modus indicativus coniungitur cum deprecativo. Licet enim Suarez supra n. 8. conjunctionem hanc valere existimat, est tamen, ut patet, contra usum Ecclesiæ Romanæ, & Alii putant eam esse invalidam; non modus iste loquendi (inquit Bonacina de hoc Sacramento q. unicâ punct. 3. n. 3.) non videtur continere formam deprecativam verè Deum, ut bene advertit Nugus 3. part. q. 3. a. 8. Enimvero variatur principalis copulæ ratio propositionis; unde hic modus esse potest, qui apud Grammaticos dicitur subiunctivus quàm propriè deprecativus.

Eiusdem sententiæ est Gaspar Hortadus de Extrem. Vnct. diff. 7. quia, inquit, *Tò p̄ Deo*, non tam significat actualem orationem, quàm finem, ad quem Sacerdos ordinat Unctiōnem; quæ ratio; inquit Arriaga disp. 53. n. 24. etiam mihi placeat.

Et sanè si ob illam particulam, *Vt Deus tibi remittat* &c. debet censeri in ea forma contineri deprecatio, etiam idipsum debuisset Suarez admittere in forma illa Mediolanensi; nam *Tò p̄ Deo* *Vt possis superare* &c. etiam videtur denotare petitionem à Deo, ut assistat ei homini. Quidquid autem de consequentia utriusque doctrine sit, clarum est ibi non intervenire orationem. Hæc ille.

At verò Averla supra, adherens sententiæ Suarii: Verè, inquit, in sensu & significacione videtur æquivalenter se habere uterque modus loquendi.

& respon-
det ad re-
sponsum
contrarium.
loquendi: Per hanc unctiōnem Deus tibi indulgeat:
Vngo te, ut Deus tibi indulgeat. Nec variatio, quæ
dicebatur copulæ, immutat sensum totius pro-
positionis; sed humano more in similibus rebus
idem redditur sensus.

Nec in significato differt modus, qui dicitur
subjunctivus, à modo deprecativo: quin im-
mo pãsim per hunc modum solemus petere &
rogare: Peto, rogo ut hoc facias, ut hoc des.

Nec tandem refert; quòd non dirigitur ser-
mo ad ipsum Deum: nam etiam in priori &
confueto modo non loquitur Sacerdos ad
Deum, sed ad infirmum, dicendo: Indulgeat
tibi Dominus. Quare variatio solum fit de no-
mine unctiōnis, in verbum ungenti, per quod
non variatur modus deprecationis in verbo in-
dulgenti.

Unde si quis diceret: Vngo te, ut per hanc un-
ctiōnem indulgeat tibi Dominus, sine dubio confi-
ceret Sacramentum, quia diceret idem, & eo-
dem modo, quod nunc dicitur. Sed certè non
apparet necessarium repetere, Per hanc unctiōnem
post dictum: Vngo te, & adhuc remanet idem mo-
dus in verbo indulgenti. Confiiceretur ergo ad-
huc Sacramentum absque ea repetitione. Et
sicut valeret, si quis diceret: Deprecor, ut per
hanc sanctam unctiōnem &c. ita etiam valeret:
Vngo te & deprecor, ut per suam misericordiam &c.
Hactenus Averſa. Quis eorum meliùs, relin-
quo iudicio Lectoris.

15.
Hinc.
Confirmat
tor hæc sen-
tentia.
Si hæc forma; inquit Herinx hic n. 26. non
possent explicari in sensu deprecatorio, sufficeret
hæc ipsa auctoritas ad opinandum, quòd Chri-
stus formam hujus Sacramenti non determi-
nasset præcisè ad deprecatoriam. Quod maxi-
mè confirmatur ex eo, quòd Sacramentarium
Gregorianum, editum per Hugonem Menar-
dum, contineat similes formas indicativas cum
subjuncta optatione, quæ formam quandam
deprecationis præ se fert. Uti & alii Codices
antiqui formas consimilis tenoris habent apud
Menardum in Notis. Prout etiam Sacerdotale
seu Pontificale vetustum M. S. quod vidi Lo-
vanii in Bibliotheca Patrum Societatis Jesu.
Hæc ille.

16.
Iudicium
Auctorit.
Quod ad me attinet, si hæc propositio: Vngo
te, ut Deus tibi indulgeat, æquivalet illi: Vngo te
& deprecor, ut Deus tibi indulgeat, etiam hæc erunt
æquivalentes: Vngo te, ut possis superare &c. &:
Vngo te & deprecor, ut possis superare aëreas catervas
in nomine Patris &c.

17.
Suarez.
Arriaga.
Et verò, si hæc valeat (de quo non dubitat
Suarez) Vngo te oleo sancto, ut Deus tibi remittat
quidquid peccasti &c. cur Suarez supra n. 12. sub-
dubitat, an hæc valeat: Per istam unctiōnem par-
cat tibi Deus &c. vel: Vngendo te parcat tibi Deus?
Hoc miratur Arriaga supra n. 25. cùm, inquit,
in his verbis: Parcat tibi Deus, longè clariùs
contineatur deprecatio, quàm per tò Vt tibi Deus
remittat.

Respondet; non subdubitat Suarez, an illa

formæ valeant defectu deprecationis; sed quia
una non exprimit ly Sacram, & altera non satis
explicat actionem ministri, ut patet ex dice-
dis Concl. sequenti, quæ talis est:

CONCLUSIO II.

Non est de necessitate Sacramenti,
quòd distinctè & expressè no-
minetur oleum: fortè nec un-
ctio exprimenda, minùs pars
corporis, quæ inungitur.

17.
Suarez.
Quaritur Suarez supra n. 12. an oporteat in
hac forma explicare materiam remotam,
ex qua fit talis unctio, sicut in Confirmatione
dicitur: Confirmo te Chrismate. Et respondet
hoc non esse de necessitate hujus formæ, nec de
substantia Sacramenti, nec de præcepto. Quæ
est prima pars nostræ Conclusionis; & satis
evidenter ostenditur ex forma Ecclesiæ Ro-
manæ, in qua solum dicitur: Per istam sanctam
unctiōnem, nullà factà mentione olei.

Ergo certum est, hoc non esse de substantia,
neque de præcepto; & qui contrarium asse-
ret, vinculo perpetui anathematis innodatus
existeret, juxta illud cap. Ad abolendam 11. de
Hæreticis in principio: Unversos, qui de Sacra-
mento Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu
Christi, vel de Baptismate, seu de peccatorum Con-
fessione, Matrimonio, vel reliquis Ecclesiasticis Sacra-
mentis aliter sentire, aut docere non metuant, quàm
Sacrosancta Romana Ecclesia prædicat & observat
&c. vinculo perpetui anathematis innodamus. Ita
Lucius III.

18.
Confirmat
tur.
Confirmatur; quia in Baptismo non est ne-
cessè explicare materiam remotam, scilicet
aquam, in forma, nisi quatenus continetur in
verbo abluendi: ergo neque hic necesse est ex-
plicare materiam, olei, nisi quatenus in voce
unctiōnis involvitur, præsertim cùm sit sermo in
particulari de ista sacra unctiōne.

In Sacramento autem Confirmationis oc-
currit specialis occasio declarandi materiam
Chrismatis; quia sine illa verbum, Confirmo,
aut, Signo, non satis explicaret materiam proxi-
mam seu actionem ministri, quæ fit per modum
unctiōnis propriæ illius Sacramenti. Quod se-
cùs est in præsentibus; nam verba illa: Per hanc
sacram unctiōnem, sufficienter declarant mate-
riam proximam, & actionem ministri. Hæc
ille.

19.
Quare in
forma Cond
firmationis
exprimat
Christum.
Et continuò atexit: Hinc tamen colligi-
mus, hæc verba substantialia esse; quia formæ
Sacramentorum semper debent exprimere
actionem, seu efficaciam ministri. Incertum est
autem, an singulæ illæ particulæ, scilicet, Istam,
&c; Sacram sint essentielles, vel sufficiat dicere:

H h h 3 Per